

פיתוח פרויקט משולב חקלאות ואנרגיה סולארית - אגרו סולארי

אפריל 2022
חוזר מקצועי מספר 37/22

מדינת ישראל שמה לה כיעד להגיע לשיעור ייצור של כ-30% מצריכת החשמל בשנת 2030 באמצעות אנרגיות מתחדשות. נכון להיום שיעור הייצור של אנרגיות מתחדשות מהווה כ-7%-8% מסה"כ הצריכה, ועל כן נדרש פיתוח מאות MW נוספים של אנרגיה מתחדשת לצורך עמידה ביעד שהוגדר.

על פי פרסומי רשות החשמל, כדי לעמוד ביעדי הייצור של אנרגיה מתחדשת, נדרשים שטחים של כ-160 אלפי דונם להקמת מערכות סולאריות.

היעד הראשון לפיתוח פרויקטים סולאריים נוספים, הינו שטחי קרקע, שניתן לשלב בהם שני שימושים (דו שימוש) ובכלל זה: גגות, שטחי מאגרים ובריכות דגים, גדרות, מחלפים וכל שטח נוסף שניתן לשלב בו שני שימושים.

על פי סקרי קרקעות שנערכו, הפתרון היחידי האפשרי לשילוב אנרגיה סולארית בשטחי קרקע בישראל בהיקף גדול הינו שילוב בין גידול חקלאי לבין מערכת סולארית בפרויקט "אגרו סולארי". האתגרים של שילוב בין גידולים חקלאיים לבין ייצור אנרגיה הינם גדולים בהיבטים של השפעות ההצללה של הפרויקט הסולארי על הגידול החקלאי, השפעות הקונסטרוקציה הסולארית על משטר העיבודים החקלאי ועוד. מאידך, השילוב יכול להביא להזדמנויות, כגון: פיתוח חקלאות מדייקת עם משטר חשיפה לאור ולקרינה, חסכון במים ושילוב טכנולוגיות מתקדמות לבקרה ולניהול משטר הגידול החקלאי, אשר לא מתאפשרים במשטר הגידול המקובל כיום.

כדי לקדם את התחום, משרד החקלאות ומשרד האנרגיה פרסמו, קול קורא להצעות מחקר לשטחי פיילוט של עד 15 דונם לכל שטח לבחינה של היתכנות אגרונומית וכלכלית לשילוב בין מגוון טכנולוגיות סולאריות למגוון גידולים חקלאיים. בתחילת שנת 2022 פורסמו תוצאות המכרז של הקול הקורא, אשר כללו כ-26 יזמים שהגישו כ-180 הצעות למחקרים בשטח של כ-1,800 דונם.

כל פיילוט אגרו סולארי שיוקם יזכה לתעריף הזנה לרשת (FIT) של 20.91 אגורות לקוט"ש, צמוד למדד לתקופה של 23 שנים.

כיוון, שברור כי עתיד ההתפתחות של היצור החשמל הסולארי הינו בשילובם של שטחי חקלאות בשטחי הייצור הסולארי, ולמרות שעדיין אין רגולציה בנושא זה, יזמים רבים מציעים לבעלי שטחי חקלאות להתקשר בהסכמי אופציה לפיתוח פרויקטים סולאריים.

ההצעות המסחריות של היזמים כוללות תשלום עבור "מענק חתימה", תשלום בגין הסכם אופציה, תשלומים נוספים במשך תקופת הפיתוח ולאחר מכן שילובים בין תשלומי דמי שימוש בקרקע (שיכולים להיות בטווח שבין 1,000 ש"ח ל-3,000 ש"ח, לדוגם לשנה) לבין שותפות בפרויקט וחלוקה ברווחים ממנו.

בנוסף, מציעים היזמים לבעלי הקרקע, חלופות שונות לשותפות בחלק הסולארי של המיזם וכן במרכיב החקלאי.

למרות, שכאמור, אין עדיין רגולציה מוסדרת לתחום האגרו סולארי ואין עדיין תעריף הזנה לרשת, אנו סבורים, ששילוב בין פנלים סולאריים לגידולים חקלאיים, יכול להוות פוטנציאל להתייעלות ולשילוב טכנולוגיות חדשניות בגידולים החקלאיים, כמו גם "גידור" הסיכונים החקלאיים על ידי קבלת תשלום קבוע ומוגדר מהמדינה עבור החשמל המיוצר.

יצוין, כי בכדי שניתן יהיה לנצל את הפוטנציאל בעתיד, מומלץ כבר כיום להתחיל ולטפל בפיתוח תב"ע מתאימה במוסדות התכנון.

אנו מלווים קיבוצים ומושבים רבים בתהליכי הבדיקה הכלכלית והמסחרית של ההצעות המסחריות, שקיבלו מיזמים, לפיתוח פרויקטים אגרו סולאריים ומלווים את בעלי הקרקע בתהליכי המו"מ המסחרי והדיונים בהנהלה עד לחתימה על הסכמים מסחריים, שיספקו לבעל הקרקע את הערך המרבי בהתאם לרמת הסיכון המתאימה לו ובהתייחס גם לבדיקת סבירות ההצעות המסחריות מנקודת ראותו של היזם השותף.

למידע נוסף ניתן לפנות ל:

רו"ח אלון ראובני: alonr@mbtcpa.co.il, 052-4771747

נרי אולמן: neri@mbtcpa.co.il, 03-6382808